ki so bile namenjene samo nam, c. kr. ljudem!«

Huda je taka logika! Že prej, ko smo živeli pod dvoglavim, oziroma enoglavim jastrebom, nismo vedeli, kje smo in kaj smo — pa tudi danes še tega ne vemo. Zato pa vprašamo našo deželno vlado za Slovenijo, naj nam vsaj ona pove, v katero kategorijo stanov sodimo sedaj, ko živimo v takozvani demokraški Jugoslaviji? Nekam nas morajo vendar spraviti, ker končno je treba učitelju tudi v Jugoslaviji — jesti.

V pokojni Avstriji niso vedeli nikamor z nami, država nas ni hotela uvrstiti med svoje uradnike, dežela pa tudi ne. Vrhutega so nas plačevali tako sijajno, da smo bili podobni samo bogovom z Olimpa, ki niso potrebovali ni hrane ni obleke, temveč so živeli le od — dobrih del!

Težko je vestnemu kronistu! Povedali bi marsikaj. A tolažimo se s trdno vero, da odbije zadnja ura tudi tem žalostnim, ostankom iz še žalostnejše preteklosti. In to se zgodi tisti čas, ko bo demokratizem v vsakem srcu in ko prešine vsakogar zavest, da je vsak posameznik enakopraven in enakoveljaven državljan!

Bržkone pa učaka to dobo šele bodoči rod, ki mora biti vzgojen tako, kakor se spodobi kulturnemu človeku!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Hranilnice in posojilnice »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani, registrovana zadruge z omejenim jamstvom, občni zbor je bil ob obilni udeležbi zadružnikov dne 2. februarja 1919. Računski zaključek s čistim dobičkom 1936 K 97 h, ki je bil priobčen 17. januarja t. l. v »Učiteljskem Tovarišu«, se je soglasno odobril in se je istotako izvolilo prejšnje načelstvo in nadzorstvo.

Društvene vesti.

+ **Sevniško - brežiško učiteljsko društvo** je zborovalo dne 19. prosinca t. l. v Rajhenburgu. Deloma slabo vreme, deloma mlačna stanovska zavest sta zakrivili jako pičlo udeležbo. Komaj 25 se nas je zbralo. Nezastopane so bile šole: Bizeljsko, Kapele, Pišece, Sv. Anton, Stara vas, Zdole in ob železnici ležeče Brežice. Prvim šesterim imenovanim šolam se more kolikor toliko opravičiti, zakaj pot je bila slaba in vozovi so dragi. Da ga pa Brežice še vedno po stari navadi lomijo, je pa škandal. Kaj je stanovska zavest, so pokazali vrli Globočani. Tudi njim je lil dež in pot jim je bila dolga in blatna, pa niso izostali! Živeli!

Zborovanju je prisostvoval kot gost srbski poručnik-učitelj Popovič. Iskreno smo ga pozdravili. Pogledat je tudi prišla gdč. Schubertova, ki se je pa po predsednikovem nagovoru odstranila.

Tovariš predsednik je v vznesenih besedah slavil narodno ujedinjenje, uspehe naše organizacije in moč kolegialnosti. Marsikatero pikro pa je povedal na naslov tistih, ki ali iz komoditete ali iz blaziranosti ali sebičnosti stoje na strani ter gledajo, kako se mi drugi pehamo za šolo in stan. Omenil je tudi, da zato ni priobčil prispevkov za učiteljski vojnopomožni sklad, ker ga je sram povedati, da so se odzvale tozadevnemu pozivu le tri šole. Svoje dni smo pa bili vedno med prvimi!

Učiteljsko društvo protestira proti razpisu nadzorniških mest. Vlada imenuj nadzornike iz terna, ki ga predlaga organizacija. Stajerska Zveza je predlog stavila, a vlada se bržčas noče ozirati nanj.

Prestolonasledniku Aleksandru se je odposlala vdanostna brzojavka. Glede nemščine se društvo izreka za neobvezen pouk na višje osnovanih šolah. Dokler se ne nakažejo za ta pouk posebne remuneracije učiteljstvu, se odvzemi 1 ura risanju, 1 telovadbi, odnosno ženskim ročnim delom in 1 slovenskemu lepopisju. Zadnja ura se uporabi za nemško pisanje. Nekateri tovariši so poudarjali, da še mnogo staršev zahteva ta pouk, zato ne kaže zavzemati popolnoma odklanjajočega stališča, zlasti v prehodni dobi ne. Pač pa uporabljajmo vsako priliko, da vcepimo mladini ljubezen do domovine in vladarja. Tako si vzgojimo nov rod, ki ne bo okužen s strupom predvojne in vojne dobe. Dolžnost vsakega člana je, da stori v tem pogledu kar največ mogoče. Zborovalci so z zanimanjem poslušali referat tovariša Jamška ter soglasno sprejeli sledečo resolucijo:

Sevniško-brežiško učiteljsko društvo ponavlja staro zahtevo v Zavezi včlanjenega učiteljstva po podržavljenju narodnega šolstva. Vse funkcije dosedanjega okrajnega šolskega sveta prevzemi iz vseh stanov izvoljeni okrajni svet, čigar delokrog se raztezaj na ves politiški okraj. Podrejen bodi direktno državnemu šolskemu svetu. Na sličen način sestavljeni pokrajinski svet opravljaj višje šolstvo ter bodi istotako podrejen državnemu šolskemu svetu. Ker prevzame vse stroške država, odpadejo krajni šolski sveti. Njih funkcije prevzemi šolsko vodstvo.

Prihodnje zborovanje se vrši pričetkom majnika v romantični Sevnici. Prišli bodo tudi z desnega brega Save; torej tovariši, takrat pa vsi popotni les v roke, da se bo tov. Mešiček tresel za svoje strope!

40-letnica.

Zložil dr. Medved staremu in zaslužnemu nadučitelju v Saleški dolini.

O, blagor njemu, ki zamore zreti
nazaj na dolgo vrsto svojih let!
Če zvesto v njih je služil stvari sveti,
naj s počeščenjem javno bo odet!
Saj plemenito, plodonosno delo
povsod je slavo in priznanje želo.

Tako ozirate se Vi, slavljenec,
na lepo dobo pretečenih dni;
let štirikrat deset, Vi naš ljubljenec,
Vam vstaja iz spomina pred očmi.
Let štirdeset, posvéčenih mladini,
v korist in čast premili domovini!

Bila težavna so in grenka leta;
po čelu je pogosto tekel znoj,
pogosto plakala je duša vneta,
in srce mučil je skrbi nebroj;
prijetnih, jasnih dni je bilo malo,
kaj redko sreče solnce je sijalo!

A trud naporen Vas ni nikdar strašil,
vgonobil Vam kreposti nikdar ni;
poklic Vas z delom svojim ni oplašil;
nasprotno — vedno jačil je moči.
Ostali vedno ste nam vzor-učitelj,
mladine nežne skrbni odgojitelj!

Na tisoče otrok ste odgojili,
prižgali jim omike prvi žar,
v življenju moder vodja ste jim bili,
kot oče ste ostali jim vsekdar.
Za čednost, za lepoto in vrlino
ste z ognjem svetim vnemali mladino.

Stotero trud naj Bog Vam blagoslovi
in srečo vedno naj na Vas rosi!
Slavili pozni bodo Vas rodovi
s hvaležnostjo, ki v dobrih srcih tli;
nikoli živ spomin na Vas ne mine
iz rajskolepe, krasne te doline!

Kronika.

= **Ime države in naše pokrajine.** Po naredbi kr. ministrstva za pravosodstvo z dne 5. januarja t. l., št. 151, ima naša država službeni naslov: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nikak drugi naslov v občevanju državnih uradov, bodisi med seboj, bodisi med zasebniki, ni dopusten. Istotako je zabranjena kratica SHS v uradnem občevanju. Z ozirom na ta sklep je določila Narodna vlada v Ljubljani, da se bo imenovala odslej: Deželna vlada za Slovénijo.

= **Višji šolski svet.** Časopisi so poročali, da sem »namestnik predsednika višjega šolskega sveta«; zaradi tega mi z raznih strani prihajajo dopisi, ki se tičejo ali šolstva sploh ali poedinih učiteljskih služb. Spričo tega sem primoran, tem potom dati pojasnilo, da nimam na višjem šolskem svetu prav nobene funkcije. — Dr. Fr. Ilešić.

= **Zagrebški vseučiliški profesorji zahtevajo objavo konfidentske liste.** Profesorski zbor zagrebške univerze je sklenil resolucijo, ki z njo poziva vlado, naj že enkrat obelodani tolikokrat obljubljeno konfidentsko listo bivšega avstro-ogrskega režima. Resolucija poudarja, da zahteva to obelodanjenje javna morala, zato naj merodajne oblasti nikar ne odlašajo več, zlasti še, ker so razširjene po Zagrebu vesti, da se nahaja med konfidenti tudi več vseučiliških profesorjev.

= **Hrvatski službeni jezik.** Poverjenik za Medjimurje je izdal naredbo, ki morajo glasom nje v vseh javnih uradih ter javnih in privatnih šolah uradovati v službenem hrvatskem jeziku. Po tej naredbi je zopet prišel hrvatski jezik do svoje pravice po dolgih 60 letih.

= **Odpravljene titulature.** Iz Zagreba nam poročajo: Novi ban dr. Paleček je s prvo naredbo, ki jo je izdal, odpravil vse do sedaj v hrvatskem uradnem občevanju uvedene in razširjene titulature, kakor »prečastiti«, »presvetli« itd. — Tudi drugod bi bila taka naredba umestna. Vse preveč smo še hlapci!

= **Dunajsko vseučilišče.** Z Dunaja poročajo, da so tamkajšnje vseučilišče zopet otvorili v ponedeljek, dne 3. t. m.

= **Nabavne prispevke** za l. 1918 in 1919 je dovolila Narodna skupščina češkoslovaškemu učiteljstvu natančno v isti izmeri, ki velja za državno uradništvo.

= **Delo šolskega odbora Narodne skupščine v Pragi.** Šolski odbor je prijavil Narodni skupščini te predloge: ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu; ustanovitev živinozdravniške visoke šole; ustanovitev sklada za izobrazbo visokošolskih učnih oseb; ustanovitev štipendij za študij čeških dijakov na inozemskih živinozdravniških visokih šolah; uvedenje občanskih naukov v šole vse kategorij; pridelitev vsega šolstva naučnemu ministrstvu; takojšnja preureditev zakona o naredbi, ki se tiče verouka v šolah; dovolitev draginjskih doklad ter nabavnih prispevkov; ureditev gmotnih vprašanj učiteljstva ljudskih in meščanskih šol. Za poročevalca o zadnjih treh predlogih je izvoljen tov. Jos. Smrtka.

= **Češki jezik na hrvatskih srednjih šolah.** Iz Zagreba nam pišejo, da uvedejo še letos v vse hrvatske srednje šole češki jezik kot obligaten predmet.

= **Menihi na Češkem.** Iz Prage poročajo, da bo češka vlada pozvala vse menihe, ki niso češki državljani, da zapuste Češko. Češki menihi dobe dovoljenje, da postanejo usmiljeni bratje. Tako izpraznjene samostane porabijo za stanovanja delavcem in srednjim slojem.

= **Nasilje Italijanov na hrvatski šoli.** Iz Gologovice javljajo: Italijanska vojna oblast, ki je dospela v Gologorico, zahteva, da se dosedanja enorazredna hrvatska ljudska šola pretvori v italijansko in da se verouk tolmači deci v italijanskem jeziku.

= **Učitelji v češkoslovaški Narodni skupščini.** Za poslance v češkoslovaško Narodno skupščino v Pragi so bili izvoljeni naši češki tovariši: Maks Pilát, šol. voditelj v Liptaleh na Moravi, Josip Smrtka, šol. voditelj v Vel. Čermi in predsednik češke učit. Zveze (oba agrarne stranke), Fr. Houser, ravn. mešč. šole v Pragi (češ. soc. dem.), V. Freiman, šol. voditelj v Libkovicah, Alojzij Konečny, šol. voditelj v Brnu, Julij Kopeček, strokovni učitelj v Dol. Kounicih, (vsi trije češ. soc. stranke), Jan Nohel, strokovni učitelj v Poljski Ostravi (češka državnopravna demokracija), J. Kadlčak, šol. voditelj v Frydlantu (češkoslovaška ljudska stranka). Tov. Konečny je izvoljen za podpredsednika Narodne skupščine.

= **Člani šolskega odbora Narodne skupščine** v Pragi so: od agrarne stranke Jos. Babanek, Maks Pilát, Jos Smrtka in dr. O. Srdinko; od češke državnopravne demokracije dr. Jaroslav Budinsky, dr. Fr. Mareš, dr. Jar. Metelka; od češkosl. soc. demokr. Lud. Aust, Fr. Houser, F. V. Krejči, Ivan Prokeš; od češ. soc. str. dr. Jar. Vlček, Ant. Štefanek, Al. Konečny, dr. Fr. Krejči; od češkoslov. lj. str. dr. C. Stojan. — Šolski odbor ima torej 16 članov; od njih so 4 učiteli (Pilát, Smrtka, Houser, Konečny), 4 vseučiliški profesorji, 1 bivši srednješolski profesor, 1 ravnatelj gospodarske šole, 4 uredniki, 1 advokat in 1 duhovnik (Stojan). Predsednik šol. odboru je kolega Smrtka.

= **Člani kulturnega odbora Narodne skupščine** v Pragi so: Al. Jirásek, J. Machar, Jar. Kvapil, Jos. Smrtka, Frant. Krojher, J. Malypetr, F. V. Krejči, Fr. Houser, J. Šáda, Božena Ecksteinova, dr. A. Slavik, dr. Al. Koliser, K. St. Neumann, Fr. Ant. Uhlíř, Met. Zavoral, dr. J. Herben.

= **Sestava Narodne skupščine v Pragi.** Vseh poslancev je 254. Po strankah so razdeljeni tako: 57 agrarcev, 52 soc. dem., 46 češke državnopravne dem., 40 Slovakov, 29 čeških socialistov, 24 ljudske (katol.) str. (6 s Češkega, 18 z Morave), 6 napredne str.

= **Šole v »Julijski Benečiji«.** Italijanskemu naučnemu ministrstvu je poročal prof. Piazza iz Milana, določen za nadzorstvo šol v »Julijski Benečiji«, da je bilo mogoče s pomočjo krajevnih činiteljev otvoriti skoro vse šole v »Julijski Benečiji«. Otvori se tudi trgovska šola v Gorici. Glede knjig za italijanske šole je pomagalo v to svrho ustanovljeno društvo v Milanu, za ostale poskrbi naučno ministrstvo s razumno z najvišjim vojaškim poveljstvom. Italijani odpirajo šole, toda samo italijanske. Po slovenskih šolskih poslopjih bivajo italijanski vojaki. Našo osnovno narodno kulturo ubija oficialna Italija z brutalnimi rokami.

= **Protesti zoper italijansko nasilje.** V Zagrebu je bila dne 2. t. m. velika protestna skupščina proti italijanskemu poseganju v jugoslovansko območje. Skupščino je sklicala akademična mladina. Tudi v drugih krajih Hrvatske so bile enake protestne skupščine. — V Belgradu se je vršila dne 2. t. m. velika protestna skupščina proti italijanskim imperialističnim zahtevam po jugoslovanskem ozemlju. — V Splitu se je vršilo dne 2. t. m. z ozirom na razprave mirovne konference o našem vprašanju v natlačeno polnem gledališču svečano protestno zborovanje, ki ga je sklicala jugoslovanska akademična omladina. — Na poziv jugoslovanskega kluba se je vršila dne 2. t. m. v Dubrovniku veličastna skupščina proti italijanskemu imperializmu. — V Ljubljani je bil dne 2. t. m. protestno zborovanje akademične omladine proti italijanski pohlepnosti. O tem zborovanju poročamo posebe na drugem mestu. — Kakor vidimo, se vsa jugoslovanska mladina organizuje v boj proti nenasitnosti italijanskega imperializma. Ako nam Jugoslovanom ne bo sedaj sreča mila, nam pribori pravico in last naša mladina.

= **Otroci odločajo!** Iz Trsta nam poročajo: Po italijanskih občinskih ljudskih in srednjih šolah daje učiteljstvo šolski mladini podpisovati zahtevo, naj Reka in Split pripadata Italiji. Enake podpise zbirajo tudi pri občinstvu ob vhodih v kinematografe. Tudi v raznih občinskih zavodih — celo v blaznici! — zahtevajo od uslužbencev podpise. Kdor se brani podpisati, tega neusmiljeno kaznujejo.

= **Kulturno delo Italijanov.** Ker niso hoteli šolski otroci v Matenji vasi hoditi k pouku italijanščine, so jim pričeli v šoli deliti hrane. V nekaterih vaseh pri Sežani so jim dajali celo denar. V teh šolah poučujejo italijanski častniki na tale način: na tablo zapišejo »evvivs Italia«, in otroci morajo brati ter se naučiti pravilno izgovarjati. Ako nočejo, jih kaznujejo. V Selcah na Krasu so se častniki večkrat slikali skupno z otroki ter te slike poslali v Italijo.

= **Nemška kultura.** Dunajski korespondenčni urad poroča: Zaradi dogodkov v Mariboru so na podlagi soglasnega sklepa profesorskega zbora in vseh nemških slušateljev izključili vse slovenske dijake z visoke šole za poljedelstvo. — Dne 5. t. m. je bil na tehniki shod zaradi mariborskih dogodkov. Dijaki so poslali k rektorju deputacijo, ki ji je rektor izjavil, da so na odredbo rektorata z današnjim dnem vsi jugoslovanski dijaki izključeni s tehnike. Nato so odšli tehniki na vseučilišče, kjer se je vršil v veliki slavnostni dvorani shod nemškega dijaštva. Vseučiliški rektor je izjavil, da je akademični senat sklenil izključitev vseh jugoslovanskih dijakov z vseučilišča. Izključenim dijakom se z današnjim dnem potrjuje zimski semester kot popolen tečaj.

= **Za zopetno uvedbo verskega pouka v šolah na Cehoslovaškem** je doslej podpisalo peticijo nad 1 milijon ljudi.

= **Češka univerza v Brnu.** V sredo je češkoslovaška narodna skupščina razpravljala o ustanovitvi Masarykove univerze v Brnu. Dr. Stojan je zahteval, naj se bogoslovna fakulteta združi z univerzo. Dr. Krejči pa je ugovarjal, češ, da bo celo praška univerza kmalu odločila bogoslovno fakulteto. Sklenjeno je bilo, da se osnuje v Brnu češka univerza z medicinsko, juridično in filozofsko fakulteto. — Bogoslovna fakulteta je tedaj črtana.

= **Gospodarska šola v Križevcih.** Iz Zagreba nam poročajo: Slušatelji gospodarske šole v Križevcih so izročili ministru za poljedelstvo dr. Petričiću, ko se je mudil v Zagrebu, spomenico, v kateri zahtevajo osnovanje zemljedelske visoke šole v Zagrebu. Minister je izjavil, da se vlada že bavi s tem načrtom in da bo kot prvi korak k uresničenju te ideje priznala gospodarski šoli v Križevcih značaj visoke šole.

= **Italijanski pouk in naša kri.** Iz Trsta nam pišejo: Italijani poizkušajo uvesti laški pouk v vse šole na okupiranem ozemlju. V mnogih občinah, kjer so ga uvedli, so ga že opustili, ker se je oglasilo za laške tečaje le neznatno število učencev, čeprav so jim obljubili celo med poukom deliti hrano. Naše učiteljstvo je pouk v italijanščini povsod brezpogojno odklonilo! Tolika zavednost ob silovitem pritisku je občudovanja vredna. Pa da bi morali izgubiti take ljudi? Nikoli!

= **Bivši cesar Karel — stran!** »Pesti Hirlap« poroča: Državni kancelar dr. Renner je bivšemu cesarju Karlu sporočil sklep državnega sveta, glasom katerega se mora izseliti.

Iz Jugoslavije.

— **Zasebno žensko učiteljišče v Ljubljani.** Na zasebnem ženskem učiteljišču nemškega kuratorija v Ljubljani razpuste s koncem I. tečaja tekočega šolskega leta 2. letnik in s koncem tekočega šolskega leta 4. letnik.

— **Učitelj Doljak Valentin,** doma iz Orgarja pri Gorici, dobi svoje dokumente (izpričevala in imenovalne dekrete) pri podpisani: irma Vodopivčeva, Cirknica št. 167, Notranjsko.